

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
навчально-наукового
інституту телекомунікаційних систем
«___» _____ 2022 р.
протокол № __

Голова Вченої ради НН ІТС
_____ Михайло ІЛЬЧЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ІНСТИТУТУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ
КПІ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Інституту телекомунікаційних систем КПІ ім. Ігоря Сікорського (далі – Положення) регламентує порядок забезпечення здобувачам вищої освіти права вільного вибору навчальних дисциплін в навчально-науковому інституті телекомунікаційних систем КПІ ім. Ігоря Сікорського (далі – Інститут) відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

1.2. Положення формалізує наступні процедури:

- формування факультетського (кафедрального) каталогів вибіркового навчальних дисциплін (далі – Ф-Каталог (К-каталог)) та доведення їх до здобувачів вищої освіти (далі – здобувач);
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін з Ф-Каталогу (К-Каталогу);
- організації вивчення здобувачами обраних дисциплін (формування навчальних груп та визначення форм організації навчального процесу).

1.3. Обсяг вибіркового навчальних дисциплін становить не менше 25% загального обсягу відповідної освітньої програми за якою навчається здобувач на відповідному рівні вищої освіти (далі – ВО).

1.4. Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає її силабус – робоча програма навчальної дисципліни.

1.5. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливість здобувачу:

- побудувати індивідуальну траєкторією навчання;
- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;
- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми;
- здобути додаткові результати навчання в межах формування загальних та/або фахових компетентностей;

1.6. Здобувач обирає дисципліни відповідно до навчального плану, за яким він навчається, що визначає кількість і обсяг навчальних дисциплін вільного вибору здобувача для конкретного семестру. При цьому здобувач має право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших освітніх програм, за погодженням із завідувачем відповідної випускової кафедри.

1.7. У навчальному плані кожної освітньої програми зазначають обсяги та семестр вивчення вибіркового дисциплін, а також Каталоги з яких обираються дисципліни: загальноуніверситетський Каталог (ЗУ-Каталог) та/або факультетський, кафедральний Каталог (Ф-Каталог, К-Каталог).

1.8. Порядок вибору дисциплін з загальноуніверситетського каталогу (ЗУ-Каталогу), їх обсяг у кредитах ЄКТС, форма семестрової атестації, порядок формування груп визначається загальноуніверситетськими положеннями, зокрема «Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського».

1.9. Кожен Каталог є систематизованим анотованим переліком навчальних дисциплін, які відносяться до вибіркової складової освітньої програми для певного рівня ВО.

1.10. Формування Каталогу має відповідати принципам альтернативності, змагальності та студентоцентризму (дисципліни можуть вважатися вибірковими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача вищої освіти).

1.11. Зміст вибіркових навчальних дисциплін повинен враховувати вимоги до актуальності, наукоємності, практичної спрямованості та рівня вищої освіти.

1.12. Результати вибору здобувачем навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року в розділі «Обрані дисципліни» відповідно до «Положення про індивідуальний навчальний план здобувачів вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського».

1.13. Навчальні дисципліни, які внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.14. Окрім вибору навчальних дисциплін в межах вибіркової складової відповідного навчального плану, здобувач ВО може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативної складової шляхом:

- обрання виду рухової активності – обравши в дисципліні «Фізичне виховання відділення за видом спорту або теоретичний курс;
- обрання мови (англійська, німецька, французька) та рівня вивчення – в дисципліні «Іноземна мова»;
- обрання місця проходження практики;
- обрання теми кваліфікаційної роботи та наукового керівника.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Загальні підходи до формування вибіркової складової навчальних планів

2.1. Навчальні дисципліни Ф-Каталогів (К-Каталогів) спрямовані на поглиблення й вдосконалення спеціальних (фахових) компетентностей, визначених освітньою програмою.

2.2. Обсяг навчальних дисциплін Ф-Каталогів (К-Каталогів) рекомендується робити не менше 3 та не більше 5 кредитів ЄКТС (рекомендується 4 кредити ЄКТС) та з уніфікованим обсягом і семестровим контролем (як мінімум в межах одного семестру).

2.3. Обсяг та види аудиторних занять, форма семестрового контролю вибіркових навчальних дисциплін визначається відповідним навчальним планом.

2.4. Допускається формувати перелік вибіркових навчальних дисциплін у вигляді впорядкованої послідовності їх вивчення відповідно до навчального плану, якщо, наприклад, існують певні пререквізити дисципліни (вимоги до початку вивчення дисципліни).

2.5. Кожного семестру, починаючи з п'ятого семестру підготовки бакалаврів та другого семестру підготовки магістрів або докторів філософії, здобувач відповідного рівня ВО має вивчати не менше однієї обраної ним фахової навчальної дисципліни.

Формування Ф-Каталогу (К-Каталогу)

2.6. Основними критеріями для формування Ф-Каталогів (К-Каталогів) вибіркових навчальних дисциплін є:

–затребуваність стейкхолдерами (актуальність дисципліни з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напрямку наукових досліджень, попиту на відповідні компетентності на ринку праці тощо);

–кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, відгуки здобувачів щодо якості викладання);

–навчально-методичне забезпечення (силабус, підручник, навчальні посібники, методичні рекомендації тощо);

–інформаційно-дидактичне забезпечення (презентації, відео-матеріали, демонстраційні матеріали, зразки тощо);

–матеріально-технічне забезпечення (наявність обладнання / програмного забезпечення для проведення лабораторних робіт, комп'ютерних практикумів).

2.7. Послідовність дій з формування Ф-Каталогів (К-Каталогів) наступна:

1) до 01 жовтня поточного навчального року в інституті створюється робоча група під керівництвом голови методичної комісії для розробки та/або оновлення переліку навчальних дисциплін Ф-Каталогів (К-Каталогів);

2) робоча групи аналізує методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення запропонованих кафедрами вибіркових навчальних дисциплін щодо можливості організації освітнього процесу високої якості;

3) кількість та різноманітність запропонованих дисциплін в Ф-Каталозі (К-Каталозі) має бути достатньо великою і не дублювати одна одну;

4) перелік навчальних дисциплін кафедрального К-Каталогу формується в межах відповідної освітньої програми;

5) перелік навчальних дисциплін факультетського Ф-Каталогу формується в межах відповідної спеціальності (єдиний для всіх кафедр інституту на яких навчаються здобувачі відповідної спеціальності);

6) сформовані робочою групою Ф-Каталоги (К-Каталоги), після рекомендації Вченої ради інституту, подаються на розгляд Методичної ради Університету в листопаді;

7) за рекомендацією Методичної ради Університету Ф-Каталоги (К-Каталоги) затверджуються проректором з навчальної роботи;

8) затвержені в установленому порядку Ф-Каталоги (К-Каталоги) розміщуються в грудні-січні на офіційних сайтах інституту і кафедр для ознайомлення здобувачів.

2.8. Прозорість формування індивідуальних навчальних траєкторій здобувачами ВО.

2.8.1. Опис вибіркових дисциплін у Ф-Каталогах (К-каталогах) (Додаток 1) надається у вигляді анотації та метаданих (викладач, кафедра, мова викладання, пререквізити або вимоги до початку вивчення дисципліни, результати навчання, обсяг в кредитах ЄКТС).

2.8.2. За зміст та реалізацію вибіркової дисципліни в освітньому процесі несуть відповідальність викладач та завідувач відповідної випускової кафедри, за якою закріплено викладання відповідної дисципліни.

3. ПРОЦЕДУРА ЗДІЙСНЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Процедурі вибору здобувачами навчальних дисциплін передує їх ознайомлення із порядком, термінами, особливостями запису на вивчення запропонованих навчальних дисциплін та з умовами формування навчальних груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін Ф-Каталогів (К-Каталогів).

3.2. До початку процесу обрання здобувачами навчальних дисциплін:

– науково-педагогічні працівники кафедри, що забезпечують викладання навчальних дисциплін Ф-Каталогів (К-Каталогів), спільно з кураторами академічних груп, можуть проводити (у позанавчальний час) презентації запропонованих до вибору навчальних дисциплін. Також, за потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, реєстрації акаунтів тощо.

Здобувачі ступеня бакалавра

3.3. Вибір дисциплін з Ф-Каталогу (К-Каталогу) студентами першого (бакалаврського) рівня ВО здійснюється на початку весняного семестру (обрані дисципліни вивчатимуться у наступному навчальному році). Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.4. Процедура вибору навчальних дисциплін з Ф-Каталогу (К-Каталогу) студентами першого (бакалаврського) рівня ВО включає такі етапи:

1) здійснення студентами вибору дисциплін в системі «Електронний кампус» для вивчення у наступному навчальному році. Тривалість вибору – не менше двох тижнів. Протягом цього часу студенти можуть змінювати свій вибір, а після закінчення терміну результат фіксується. Етап контролюється кураторами груп з метою забезпечення участі всіх студентів у процедурі вибору дисциплін;

2) опрацювання результатів вибору дисциплін та формування навчальних груп для вивчення кожної дисципліни, враховуючи нормативну чисельність студентів у групі;

3) повідомлення кожного студента про підтвердження його вибору на першому етапі обрання навчальних дисциплін Ф-Каталогу (К-Каталогу) або про неможливість формування групи для вивчення обраної ним навчальної дисципліни.

3.5. У разі неможливості формування навчальної групи для вивчення певної дисципліни, студентам надається можливість або здійснити повторний вибір – приєднавшись до вже сформованих навчальних груп.

3.6. Заяви студентів та сформований список груп (Додаток 2) передається в деканат інституту.

Здобувачі ступеня магістра

3.7. Вибір дисциплін з Ф-Каталогів (К-Каталогів) студентами другого (магістерського) рівня ВО здійснюється на початку осіннього семестру першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж року навчання та/або у осінньому семестрі наступного року. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.8. Процедура вибору навчальних дисциплін з Ф-каталогів (К-Каталогів) студентами другого (магістерського) рівня ВО реалізується відповідно до

процедури, зазначеної в п.3.4.1 – 3.6 даного Положення, яке доводиться до відома студентів на початку навчального року.

Здобувачі ступеня доктора філософії

3.9. Вибір дисциплін з Ф-Каталогів (К-Каталогів) аспірантами здійснюється на початку осіннього семестру (обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж року навчання) та на початку весняного семестру першого року навчання (обрані дисципліни вивчатимуться у наступному навчальному році).

3.10. Процедура вибору аспірантами навчальних дисциплін з Ф-каталогів (К-Каталогів) реалізується відповідно до процедури, зазначеної в п.3.4.1 – 3.6 даного Положення, яке доводиться до відома аспірантів на початку навчального року.

4. ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРУ ДИСЦИПЛІН ТА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ГРУП

4.1. Фінальна інформація стосовно обраних здобувачами дисциплін Ф-Каталогів (К-Каталогів) передається відповідальною особою інституту/кафедри:

- на випусковій кафедрі для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів;
- на кафедрі, за якими закріплено викладання обраних навчальних дисциплін, для формування педагогічного навантаження відповідним науково-педагогічним працівникам;
- до деканату інституту для формування розкладу занять.

4.2. Навчальні групи для вивчення вибіркового навчального дисциплін мають бути чисельністю не менше:

- 20 осіб для першого (бакалаврського) рівня ВО;
- 15 осіб для другого (магістерського) рівня ВО;
- 5 осіб для третього (освітньо-наукового) рівня ВО.

4.3. Обмеження, передбачені пунктом 4.2 цього Положення, не поширюються на ті випадки, коли певну навчальну дисципліну кафедрального К-Каталогу обрали всі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою або порушення встановленого обмеження не призводить до перевищення максимального педагогічного навантаження науково-педагогічних працівників відповідної кафедри.

4.5. Здобувач ВО, який знехтував своїм правом вибору, може бути записаний на вивчення навчальних дисциплін, обраних завідувачем випускової кафедри для оптимізації навчальних груп і потоків за умови, що кількість студентів в них не перевищує максимальне значення, що відзначається Протоколом (Додаток 3).

4.6. Якщо здобувач ВО із поважної причини не зміг обрати дисципліни вчасно, або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до деканату із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши документів, які засвідчують поважність причин.

4.7. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

4.8. Розклади занять для вивчення обраних навчальних дисциплін Ф-Каталогів (К-Каталогів) формуються деканатом інституту.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Заяви здобувачів, з результатами вільного вибору, розпорядчі документи про формування навчальних груп зберігаються упродовж усього терміну навчання здобувача за відповідним рівнем ВО.

5.2. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або у випадку навчання за скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача та згодою випускової кафедри можливе перерахування результатів навчання вибіркового дисциплін відповідно до “Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів попереднього навчання” або “Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті”.

5.3. Контроль за виконанням Положення покладається на заступника директора інституту з навчально-методичної роботи.

ФОРМА опису вибіркової навчальної дисципліни Ф-Каталогу (К-каталогу)

Дисципліна	
Рівень ВО	Перший (бакалаврський), другий (магістерський, третій (освітньо-науковий))
Курс	
Семестр	Осінній/весняний
Обсяг	___ кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Кафедра, яка забезпечує викладання	
Вимоги до початку вивчення	
Що буде вивчатися	
Чому це цікаво/треба вивчати	
Чому можна навчитися (результати навчання)	
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	
Інформаційне забезпечення	
Форма проведення занять	
Семестровий контроль	

ПРОТОКОЛ

включення до списку навчальної групи з вивчення дисципліни вільного вибору

(назва дисципліни)

студента групи _____,

(Прізвище, Ім'я, по батькові)

який знехтував своїм правом вибору.

Для оптимізації навчального процесу включити до списку навчальної групи _____ студента _____.

(Прізвище, Ім'я, по батькові)

Погоджуюсь:

Студент _____

Голова методичної комісії ІТС _____

Завідувач кафедри _____